

УДК 811. 111 (07)

НАВЧАЛЬНА АВТОНОМІЯ У ІНШОМОВНІЙ ЛІНГВОДИДАКТИЦІ: АНОТОВАНА БІБЛІОГРАФІЯ

Плотніков Є. О., Коробейнікова Т. І.

plotnikov@ndu.edu.ua; tikorobeinikova@gmail.com

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя;

Університет імені Альфреда Нобеля

<https://orcid.org/0000-0001-6010-247X>; <https://orcid.org/0000-0001-9218-5409>

Дата надходження 03.05.2021. Рекомендовано до друку 01.06.2021.

У статті здійснено короткий аналіз актуальних напрямків наукових досліджень навчальної автономії в контексті навчання іноземних мов. Подано анотований огляд відповідних публікацій у провідних наукових виданнях з методики навчання іноземних мов за період з 2011 року до 2020 року.

Ключові слова: навчальна автономія, дослідження, науковий журнал.

Плотников Е. А., Коробейникова Т. И.

Нежинский государственный университет имени Николая Гоголя, Университет имени Альфреда Нобеля

Учебная автономия в иноязычной лингводидактике: аннотированная библиография

Аннотация. В статье осуществлен краткий анализ актуальных направлений научных исследований учебной автономии в контексте обучения иностранным языкам. Предоставлен аннотированный обзор соответствующих публикаций в ведущих научных изданиях по методике обучения иностранным языкам за период с 2011 года по 2020 год.

Ключевые слова: учебная автономия, исследования, научный журнал.

Plotnikov Y., Korobeinikova T.

Nizhyn Mykola Gogol State University; Alfred Nobel University

Learning autonomy in foreign language teaching: annotated bibliography

Abstract. This paper aims to investigate learning autonomy research in the recent years. The article systematically reviews the key studies conducted and published from 2011 to 2020 to reveal current trends and to show best research practices. All the analyzed publications represent the leading scientific journals in the field of language education.

Key words: learning autonomy, research, scientific journal.

Останні тридцять років відзначаються зростаючою увагою до проблем автономії учнів у навчанні іноземних мов. З одного боку, на бачення та цілі навчання іноземних мов помітно вплинули швидкі глобальні зміни світових ринків праці та суспільства в цілому. З іншого – нові технології, змінені умови використання іноземної мови, ширший доступ до навчальної інформації й іншомовної комунікації тощо постійно видозмінюють процес навчання і значно підвищують потребу в навчальній автономії учнів.

Пропонований огляд дозволяє коротко ознайомитися з публікаціями, присвяченими різним аспектам проблеми реалізації навчальної автономії та надрукованими в провідних наукових періодичних виданнях. Базою дослідження слугували статті в наукових журналах, що індексуються у наукометричній базі *Scopus*[®] (*Elsevier*). Журнали були відібрані за такими критеріями:

1. Одночасна наявність у двох переліках наукометричної бази *Scopus*, дотичних до теми аналізу – “Language and Linguistics” та “Education”.

2. Повна або часткова орієнтація журналів на дослідження в галузі навчання іноземних мов, а не філології чи інших дотичних дисциплін.

Відбір журналів здійснювався за допомогою *SCImagoJournalRank*¹ – показника вагомості наукових публікацій, що враховує низку бібліографічних і наукометричних даних (кількість цитувань, отриманих журналом; вагомість цитувань тощо). Для аналізу були використані журнали, що посідають перші 10 місць у переліку, отриманому після застосування зазначених вище критеріїв. Результати відбору наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Перелік журналів, відібраних для дослідження

Назва журналу	SJR (рейтинг журналів Scopus)	Місце у категорії "Language & Linguistics"	Квартиль у категорії "Language & Linguistics"	Місце у категорії "Education"	Квартиль у категорії "Education"	Кількість публікацій з проблеми дослідження	Видавець
Studies in Second Language Acquisition	3,24	3	Q1	9	Q1	1	Cambridge University Press
Language Teaching Research	2,6	6	Q1	26	Q1	5	SAGE Publications
<i>Language Learning</i>	2,4	8	Q1	29	Q1	-	Wiley-Blackwell
Language Learning and Technology	2,01	12	Q1	42	Q1	20	University of Hawaii Press
Journal of Second Language Writing	1,96	15	Q1	45	Q1	4	Elsevier
CALICO Journal	1,83	18	Q1	52	Q1	10	Equinox Publishing Ltd
<i>Journal of Literacy Research</i>	1,81	19	Q1	54	Q1	-	SAGE Publications
TESOL Quarterly	1,73	20	Q1	66	Q1	7	Wiley-Blackwell
Journal of English for Academic Purposes	1,64	21	Q1	73	Q1	1	Elsevier
System	1,47	23	Q1	86	Q1	24	Elsevier

У журналах "*Language Learning*" і "*Journal of Literacy Research*" не було виявлено статей, що відповідають визначеним критеріям. Звертає на себе увагу той факт, що два з трьох журналів, публікації в яких найчастіше торкалися теми навчальної автономії ("*Language Learning and Technology*" та "*CALICO Journal*"; 42% від загальної кількості аналізованих статей), присвячені дослідженню використання цифрових технологій у навчанні іноземних мов.

Базовим критерієм відбору статей була наявність у **назві / ключових словах / анотаціях** терміну "*autonomy*" та / або похідних від нього ("*autonomous*", "*autonomously*" тощо), а також словосполучень, що містять цей термін (наприклад, "*learning autonomy*", "*teaching autonomy*" тощо). Оскільки всі журнали з отриманого переліку є англійськими, пошук здійснювався англійською мовою.

¹ SCImago, (n.d.). SJR - SCImago Journal & Country Rank [Portal]. Retrieved 22.03.2021, from <http://www.scimagojr.com>

Отже, огляд охоплює 71 статтю з 8-ми журналів. Усі публікації були видані протягом останніх десяти років (2011-2020 рр.). Нижче у хронологічному порядку наведено результати відбору.

2011 рік

Chik, A., & Breidbach, S. (2011). Online language learning histories exchange: Hong Kong and German perspectives. *TESOL Quarterly*, 45 (3), 553-564. <https://doi.org/10.5054/tq.2011.256795>

Стаття пропонує детальний опис концепції та процедур двох проєктів онлайн-обміну, реалізованих у 2008 і 2009 роках між майбутніми вчителями англійської мови Гонконгу (Китай) та Берліну (Німеччина). Проєкти обміну були спрямовані на 1) підвищення обізнаності про вивчення іноземних мов у студентів, які не є носіями англійської мови, за допомогою крос-культурної рефлексії; 2) на розвиток рефлексивної практики викладання у майбутніх учителів на старших ступенях навчання, коли необхідно поєднувати свою ідентичність як студентів з ідентичністю вчителів. Розкрито особливості міжкультурного діалогу в соціальному онлайн-середовищі, а також впливу онлайн-обмінів на навчальну автономію учасників.

Collentine, K. (2011). Learner Autonomy in a Task-Based 3D World and Production. *Language Learning & Technology*, 15 (3), 50-67. <https://doi.org/10125/44262>

Дослідження присвячено навчальній автономії у взаємодії сприйнятого навчального матеріалу та продукування іншомовного мовлення в комп'ютерному середовищі. Автор аналізує, чи впливають автономні дії студентів під час виконання завдань у тривимірному середовищі, а також отримана навчальна інформація на рівень складності й точність подальшого продукування іншомовного мовлення під час синхронної онлайн-комунікації. Результати загалом свідчать про те, що автономні дії студентів впливають на точність і складність продукованого писемного мовлення.

Gardner, D., & Miller, L. (2011). Managing self-access language learning: Principles and practice. *System*, 39 (1), 78-89. <https://doi.org/10.1016/j.system.2011.01.010>

Стаття ґрунтується на дослідницькому проєкті, присвяченому управлінню самостійним вивченням мови (*self-access language learning, SALL*) з погляду керівників центрів самостійного навчання. Розглянуто фактори, що впливають на практичну діяльність керівників таких центрів. Дискусію зосереджено навколо таких тем: інтерпретація менеджерами ключових концепцій навчальної автономії та самостійного доступу до навчання; переконання менеджерів щодо самостійного вивчення мови й фактори впливу на них; мета діяльності центрів самостійного навчання і фактори впливу на реалізацію самостійного навчання.

Godwin-Jones, R. (2011). Autonomous Language Learning. *Language Learning & Technology*, 15 (3), 4-11. <https://doi.org/10125/44255>

Статтю представлено в рубриці “*Emerging Technologies*” журналу “*Language Learning & Technology*”, яка орієнтована на розкриття загальних педагогічних і технічних аспектів використання сучасних цифрових технологій навчання іноземних мов. Проаналізовано основні тенденції, а також засоби, що можуть бути корисними в контексті розвитку навчальної автономії учнів (наприклад, онлайн-ресурси, мобільні технології, соціальні мережі тощо).

Hafner, C. A., & Miller, L. (2011). Fostering Learner Autonomy in English for Science: a Collaborative Digital Video Project in a Technological Learning Environment 1. *Language Learning & Technology*, 15 (3), 68-86. <https://doi.org/10125/44263>

Автори доповідають про розроблення й упровадження англійського навчального плану курсу англійської мови для науки й техніки (*English for Science and Technology*) в університеті Гонконгу. Курс поєднує елементи проєктного навчання та педагогіку мультиграмотності (*pedagogy for multiliteracies*), що дозволяє забезпечити високий рівень навчальної автономії студентів. Організація структурованого технологічного середовища навчання була заснована на існуючих дослідженнях автономного вивчення іноземної мови студентами в неструктурованих

онлайн-просторах. Описано потенціал проєкту з надання студентам можливостей реалізувати свої здібності як автономних учнів у межах структурованого контексту вивчення мови.

Lee, L. (2011). Blogging: Promoting Learner Autonomy and Intercultural Competence through Study Abroad. *Language Learning & Technology*, 15 (3), 87-109. <https://doi.org/10.125/44264>

У дослідженні детально розглянуто, як використання комбінованих модальностей асинхронної комп'ютерної комунікації за допомогою блогів і безпосередньої взаємодії шляхом інтерв'ювання носіїв мови підтримує автономне навчання студентів. Результати доводять, що ведення блогів не тільки надає студентам можливість працювати самостійно (наприклад, створювати контент), але й обмірковувати проблеми міжкультурної комунікації. Отримані результати також свідчать про те, що добре продумані завдання, застосування релевантних метакогнітивних і когнітивних умінь, а також доступ до мережі Інтернет необхідні для максимізації потенціалу блогів у контексті розвитку навчальної автономії студентів та сприяння міжкультурній комунікації.

McMillan, B. A., & Rivers, D. J. (2011). The practice of policy: Teacher attitudes toward «English only». *System*, 39 (2), 251-263. <https://doi.org/10.1016/j.system.2011.04.011>

Статтю присвячено проблемі залучення рідної мови до процесу викладання іноземної мови. В основі дослідження знаходяться опитування викладачів англійської мови, які працюють в японському університеті та є носіями мови. Результати дослідження вкотре продемонстрували, що використання рідної мови може бути корисним під час комунікативного вивчення іноземної мови. Водночас зазначається, що залучення рідної мови може сприяти ширшій навчальній автономії людини, яка вивчає іноземну мову.

Navarro, D., & Thornton, K. (2011). Investigating the relationship between belief and action in self-directed language learning. *System*, 39 (3), 290-301. <https://doi.org/10.1016/j.system.2011.07.002>

Дослідження зосереджено на аналізі взаємодії між переконаннями та діями учнів у контексті впливу на розвитку їхньої іншомовної комунікативної компетентності. За допомогою триангуляції різних джерел якісних (*qualitative*) даних, наприклад, історій вивчення мови та рефлексивних звітів про її самостійне вивчення, автори демонструють різні траєкторії переконань учнів і роль, яку зазначена вище взаємодія відіграє у виникненні, розширенні й уточненні їхніх переконань. Висвітлюючи важливу роль, яку навчальні дії відіграють у розвитку цих переконань, також акцентується їх зв'язок з навчальною автономією учнів.

Yoon, C. (2011). Concordancing in L2 writing class: An overview of research and issues. *Journal of English for Academic Purposes*, 10 (3), 130-139. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2011.03.003>

Стаття є оглядом 12-ти досліджень особливостей використання конкордансів під час вивчення іноземних мов, зокрема для формування іншомовної компетентності в письмі. З-поміж багатьох інших висновків автор зазначає, що при належному навчанні та допомозі вчителя, конкорданси можуть бути життєздатним дослідницьким і довідковим інструментом для поліпшення мовної складової іншомовного письма та посилення навчальної автономії учнів.

2012 рік

Carreira, J. M. (2012). Motivational orientations and psychological needs in EFL learning among elementary school students in Japan. *System*, 40 (2), 191-202. <https://doi.org/10.1016/j.system.2012.02.001>

Проаналізовано мотиваційні орієнтації японських учнів початкової школи під час вивчення англійської мови як іноземної. Розглянуто фундаментальні психологічні потреби з погляду теорії самовизначення, шляхом дослідження відносин між мотиваційними орієнтаціями (наприклад, внутрішньою мотивацією, само- й зовнішньою регуляцією тощо) і базовими психологічними потребами (наприклад, автономією, компетентністю і взаємозв'язком). Результати продемонстрували закономірність кореляцій, що відображають континуум

зростаючого самовизначення від менш самодетермінованих до більш самодетермінованих форм мотивації. Психологічні потреби учнів більшою мірою пов'язані з внутрішньою мотивацією, ніж з менш самостійними формами мотивації.

Fuchs, C., Haucks, M., & Myller-Hartmann, A. (2012). Promoting Learner Autonomy Through Multiliteracy Skills Development in Cross-Institutional Exchanges. *Language Learning & Technology*, 16 (3), 82-102. <https://doi.org/10.125/44301>

Подано результати двох емпіричних тематичних досліджень, проведених у телеколлаборативному форматі з використанням навчання мови на основі завдань (*task-based language teaching, TBLT*). Проекти були спрямовані на заохочення самостійності учнів шляхом підвищення обізнаності про способи онлайн-навчання та розвитку навичок багатомовності на основі практичного аналізу веб-ресурсів й інструментів соціальних мереж. Така обізнаність може сприяти посиленню самостійності вчителів у віртуальних навчальних середовищах і може дозволити їм розробляти завдання, які також сприятимуть автономії учнів (усвідомленому використанню взаємодіючих ресурсів у певному навчальному контексті). Поступово, стаючи більш обізнаними з мультимодальністю та мультиграмотністю, студенти також можуть брати на себе більший контроль і самостійно направляти власне учіння під час навчання в мережі Інтернет, що також є однією з характеристик автономії.

Hanaoka, O., & Izumi, S. (2012). Noticing and uptake: Addressing pre-articulated covert problems in L2 writing. *Journal of Second Language Writing*, 21 (4), 332-347. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2012.09.008>

В основі статті лежить аналіз емпіричного дослідження, присвяченого різним аспектам сприйняття студентами зворотного зв'язку, а також особливостям звернення їхньої уваги (*noticing*) на різні аспекти продукovanого тексту. З результатів дослідження стає зрозуміло, що хоча різні типи зворотного зв'язку відіграють різну роль, всі вони мають відповідати потребам студента. Крім того, підтверджено, що в процесі іншомовного писемного мовлення важливими для студентів є вміння помічати елементи продукovanого тексту, свідоме звернення уваги на мовну форму, а також розвиток навчальної автономії.

Kessler, G., Bikowski, D., & Boggs, J. (2012). Collaborative writing among second language learners in academic Web-based projects. *Language Learning & Technology*, 16 (1), 91-109. <https://doi.org/10.125/44276>

У фокусі дослідження – проєктно-орієнтоване колаборативне академічне письмо в мережевому середовищі. Метою дослідження було вивчення особливостей колаборативного письма у мережевих контекстах. Детально проаналізовано процеси написання та сприйняття студентами таких текстів. Отримані дані свідчать про те, що в межах спільної групи студенти зазвичай більше зосереджуються на значенні, ніж на формі, а також використовують текстовий процесор (*Google Docs*) з різною інтенсивністю та метою. Крім того, автори порушують проблеми релевантних підходів до викладання та розвитку навчальної автономії.

Morrison, B. R., & Navarro, D. (2012). Shifting roles: From language teachers to learning advisors. *System*, 40 (3), 349-359. <https://doi.org/10.1016/j.system.2012.07.004>

У статті розглянуто проблеми професійного розвитку викладачів іноземних мов та їх підготовки до консультування студентів, одним із ключових завдань якого є розвиток навчальної автономії останніх. Емпірична частина дослідження спирається на дані аналізу рефлексії викладачів щодо тренувальних консультаційних сесій під час заходів професійного розвитку в японському університеті. Результати дослідження виявили, що найчастіше викладачі у своїх рефлексіях з-поміж ключових умінь, необхідних для консультування, називають вміння формулювання цілей, керівництва, опитування та вміння приділяти увагу.

Murakami, C., Valvona, C., & Broudy, D. (2012). Turning apathy into activeness in oral communication classes: Regular self- and peer-assessment in a TBLT programme. *System*, 40 (3), 407-420. <https://doi.org/10.1016/j.system.2012.07.003>

Авторський колектив презентує дослідження того, чи здатне регулярне самооцінювання, взаємооцінювання й оцінювання з боку вчителів сприяти використанню розмовної англійської мови під час аудиторної роботи, а також більш позитивного ставлення до вивчення англійської мови. Незважаючи на деякі помітні обмеження, результати дослідження свідчать про те, що регулярне взаємооцінювання разом з оцінкою вчителя призводять до значного збільшення частоти використання студентами розмовної англійської мови на заняттях та їх більшої залученості до вивчення англійської мови позааудиторно. Крім того, поєднання різних способів оцінювання сприяє загальному розвитку навчальної автономії.

Pellet, S. H. (2012). Wikis for building content knowledge in the foreign language classroom. *CALICO Journal*, 29 (2), 224-248. <https://doi.org/10.11139/cj.29.2.224-248>

У статті запропоновано соціально-конструктивістську модель, що поєднує мережеву комунікацію та колаборативне навчання під час викладання двох університетських курсів: “Сучасна французька мова” та “Французька соціолінгвістика”. У процесі роботи студенти створювали вікі-сторінки та здійснювали іншу активну навчальну діяльність. Такий підхід дозволив створити автентичне, значуще навчальне середовище й інтегрувати в нього опосередковане технологіями колаборативне навчання. Результати експериментального навчання доводять, що реалізація запропонованої моделі здатна допомогти студентам розвинути навчальну автономію та метакогнітивні навички.

2013 рік

Belcher, D. (2013). The Scope of L2 Writing: Why We Need a Wider Lens. *Journal of Second Language Writing*, 22 (4), 438-439. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2013.08.006>

У короткому коментарі автор розглядає деякі актуальні проблеми навчання іншомовного письма й окреслює перспективні напрямки досліджень. З-поміж іншого, автор зазначає, що хоча напрацювання корпусної лінгвістики є багатообіцяючими в контексті навчання іншомовного писемного мовлення, вони потребують додаткової уваги для з'ясування їхніх можливостей щодо посилення навчальної автономії учнів.

Benson, P. (2013). Learner autonomy. *TESOL Quarterly*, 47 (4), 839-843. <https://doi.org/10.1002/tesq.134>

Автор у загальних рисах аналізує навчальну автономію під час вивчення іноземних мов у її історичному розвитку та взаємозв'язках з іншими аспектами методики. Одне з головних питань розвитку досліджень навчальної автономії автор вбачає у можливості синергії між дослідженнями в галузі цифрової грамотності, автономії у вивченні іноземних мов і глобалізації міжособистісної комунікації.

Carreira, J. M., Ozaki, K., & Maeda, T. (2013). Motivational model of English learning among elementary school students in Japan. *System*, 41 (3), 706-719. <https://doi.org/10.1016/j.system.2013.07.017>

У дослідженні розглядається мотиваційна модель вивчення англійської мови, що ґрунтується на теорії самодетермінації (*self-determination theory*). Проаналізовано, як відмінності в розвитку проявляються в мотиваційній моделі. Результати підтверджують уявлення про те, що підтримка навчальної автономії вчителем позитивно впливає на внутрішню мотивацію студента завдяки усвідомленню шляхів реалізації автономії, компетентності, що формується, та приналежності до навчальної спільноти. З'ясовано також деякі вікові особливості в контексті зв'язків, що пов'язують мотивацію й усвідомлення автономії та компетентності. Так, в учнів старших класів чіткіше проглядається перехід від усвідомлення компетентності до внутрішньої мотивації, тоді як в учнів основної школи очевиднішим є перехід до мотивації від автономії, підтриманої вчителем.

Kessler, G. (2013). Collaborative language learning in co-constructed participatory culture. *CALICO Journal*, 30 (3), 307-322. <https://doi.org/10.11139/cj.30.3.307-322>

Стаття спрямована на вивчення природи людського спілкування та співпраці на основі участі та надає деякі роз'яснення щодо запропонованої моделі навчання з метою заохочення здібностей до автономного вивчення іноземних мов. Зокрема, увага приділяється культурі гіперколлаборативної співпраці, що останнім часом стала повсюдною в мережі Інтернет. На думку автора, така культура змінила способи нашого спілкування, а також те, як ми спільно конструємо реальність. У публікації розглядаються ці й інші реалії, а також пропонуються шляхи розвитку здібностей до автономного вивчення іноземних мов. Окреслено потенціал змін педагогічної парадигми у відповідь на сучасний видозмінений комунікативний простір.

Kormos, J., & Kiddle, T. (2013). The role of socio-economic factors in motivation to learn English as a foreign language: The case of Chile. *System, 41* (2), 399-412. <https://doi.org/10.1016/j.system.2013.03.006>

Автори досліджують мотиви вивчення іноземної мови учнями середніх шкіл Чилі. За допомогою множинного дисперсійного аналізу проаналізовано, як мотиваційні змінні ризяться залежно від соціального статусу учнів. Результати підтверджують, що соціальний статус має опосередкований вплив на мотиваційні фактори. При цьому з соціально-економічним статусом найсильніше пов'язане усвідомлення самоефективності. Водночас помітні відмінності в мотивації, саморегуляції й автономії учнів були виявлені, з одного боку, між учнями з вищих і середніх соціальних класів, а з іншого – між учнями з нижчих і середніх класів. Автори пояснюють таку ситуацію нерівністю, що закладена в систему чилійської шкільної освіти.

Nguyen, L. T. C., & Gu, Y. (2013). Strategy-based instruction: A learner-focused approach to developing learner autonomy. *Language Teaching Research, 17* (1), 9-30. <https://doi.org/10.1177/1362168812457528>

Розглянуто вплив навчання, заснованого на стратегії (*strategy-based instruction*), на розвиток навчальної автономії студентів. Навчальну автономію концептуалізовано та визначено авторами статті як самоініціація і саморегуляція студентів. Унаслідок дослідного навчання студенти експериментальної групи з в'єтнамського університету покращили свою здатність планувати, контролювати й оцінювати завдання з академічного письма, порівнюючи зі студентами двох контрольних груп. Загалом дослідження продемонструвало, що навчання, засноване на стратегії, у формі навчання учнів метакогнітивної саморегуляції, орієнтованої на конкретні завдання, здатне посилити навчальну автономію учнів під час навчання писемного мовлення.

Smith, K., & Craig, H. (2013). Enhancing Learner Autonomy through CALL: A new model in EFL curriculum design. *CALICO Journal, 30* (2), 252. <https://doi.org/10.11139/cj.30.2.252-278>

Стаття презентує результати десятирічного спостереження за посиленням навчальної автономії студентів завдяки використанню комп'ютерних технологій в університетському курсі англійської мови як іноземної. Розглянуто початкову спрямованість курсу, відповідність курсу стратегії закладу, а також проблеми, що виникли у процесі його реалізації. Результати підтвердили, що автономія студентів може бути посилена завдяки використанню комп'ютерних технологій навчання іноземних мов шляхом підвищення усвідомлення студентами процесу навчання, включно з розумінням і готовністю досліджувати когнітивні та метакогнітивні стратегії навчання; практичною реалізацією автономії із залученням технологій тощо.

Suzuki, S. (2013). Private turns: A student's off-screen behaviors during synchronous online Japanese instruction. *CALICO Journal, 30* (3), 371-392. <https://doi.org/10.11139/cj.30.3.371-392>

Під час здійснення кейс-стаді дослідження автор вивчав поведінку студентки у її фізичному середовищі під час участі у синхронному (у режимі реального часу) онлайн-курсі вивчення іноземної мови. Спираючись на аналіз комунікації, дослідження показало унікальні характеристики норм взаємодії, реалізованих студенткою в її фізичному середовищі, на відміну від тих, які спостерігаються в контрольованому онлайн-середовищі.

Поведінка студентки за кадром вказувала на отримані переваги від формату курсу, наприклад, можливість паралельно вільно займатися особистими справами. Загалом, дослідження розкриває потенціал комп'ютерного навчання для сприяння підвищенню самостійності й автономії студентів.

Ushioda, E. (2013). Motivation matters in mobile language learning: a brief commentary. *Language Learning & Technology*, 17 (3), 1-5. <https://doi.org/10125/44333>

Публікація є коротким коментарем деяких аспектів мотивації в навчанні іноземних мов за допомогою мобільних засобів, включно зі зв'язком мотивації та навчальної автономії. Автономія визначається як один з ключових факторів мобільного навчання.

2014 рік

Chick, A. (2014). Digital Gaming and Language Learning: Autonomy and Community. *Language Learning & Technology*, 18 (2), 85-100. <https://doi.org/10125/44371>

Орієнтуючись на дослідження самостійного вивчення іноземних мов, у статті обговорюються можливості ігрових методів навчання в позааудиторних умовах. Спираючись на дані ігрових сесій, обговорень у фокус-групах, індивідуальних інтерв'ю та онлайн-дискусій, автори стверджують, що геймери виявляють автономію, здійснюючи ігровий процес для дозвілля та як навчання в різних ситуаціях й аспектах навчальної діяльності (місце розташування, (не)формальність, локус контролю тощо). Автор зазначає, що діяльність у таких ситуаціях опосередковує автономне та колаборативне навчання.

Cross, J. (2014). Promoting autonomous listening to podcasts: A case study. *Language Teaching Research*, 18 (1), 8-32. <https://doi.org/10.1177/1362168813505394>

У статті доповідається про кейс-стаді дослідження японського студента, який вивчає англійську мову як іноземну. Студент був ознайомлений зі способами вдосконалення метатекстових навичок й особливостями метакогнітивного навчання, як шляху до розвитку автономного використання онлайн-подкастів BBC в позааудиторних умовах для розвитку вмінь аудіювання. Записи в журналі й інтерв'ю зі студентом демонструють, як завдяки регулярному керівництву та наданню зворотного зв'язку можна розвинути метатекстові навички та сприяти, у такий спосіб, розвитку компетентності в аудіюванні.

Harish, S. (2014). Social strategy use and language learning contexts: A case study of Malayalee undergraduate students in India. *System*, 43, 64-73. <https://doi.org/10.1016/j.system.2014.01.002>

Дослідження сфокусовано на аналізі використання соціальних стратегій індійськими студентами в трьох контекстах вивчення іноземної мови (аудиторно, в кампусі позааудиторно і поза межами кампусу). Використання стратегій досліджується зі структуралістської та соціокультурної точок зору. Результати демонструють, що, хоча учасники дослідження мають високий рівень мотивації до вивчення мови, вони обережно ставляться до використання інтерактивних соціальних стратегій. Певною мірою, на думку автора, це може бути зумовлено особливостями політики мовної освіти. Отримані результати також вказують на існування нагальної необхідності соціалізації й акультурації менш досвідчених студентів в англомовних групах, щоб зробити їх перехід зі шкіл у коледжі плавнішим і надати їм більше навчальної автономії.

Kim, S. (2014). Developing autonomous learning for oral proficiency using digital storytelling. *Language Learning & Technology*, 18 (2), 20-35. <https://doi.org/10125/44364>

Стаття зосереджена на проблемі розвитку навчальної автономії студентів за допомогою самокерованого навчання в онлайн-середовищі за допомогою програм розпізнавання мовлення, також зворотного зв'язку в автономному середовищі навчання. Результати показали, що використання зазначених ресурсів дозволяє учням розвивати вміння усного мовлення та формувати впевненість у результатах навчання. Учасники також відзначили ефективність технологій для підвищення навчальної автономії під час здійснення іншомовної усної

комунікації. З-поміж інших вагомих чинників, що впливають на розвиток навчальної автономії учнів, автори виділяють також зворотній зв'язок й активну керуючу роль вчителя.

Wang, Q., & Zhang, H. (2014). Promoting teacher autonomy through university-school collaborative action research. *Language Teaching Research*, 18 (2), 222-241. <https://doi.org/10.1177/1362168813505942>

У статті повідомляється про спільний дослідницький проєкт, проведений групою університетських дослідників з групою вчителів англійської мови старших класів середньої школи, орієнтований на розвиток автономії вчителів в умовах китайських закладів освіти. Надається передісторія та обґрунтування проєкту. Описано етапи виконання проєкту, а також методи дослідження та збору даних. На основі аналізу отриманих даних розглядаються процеси, через які проходять учителі при навчанні проведення досліджень, й аналізується вплив проєкту на учителів шкіл.

2015 рік

Benson, P. (2015). Commenting to learn: Evidence of language and intercultural learning in comments on youtube videos. *Language Learning & Technology*, 19 (3), 88-105. <https://doi.org/10125/44435>

Багатьма дослідниками зазначається, що глобалізація соціальних мереж відкрила нові можливості для неформального міжкультурного спілкування та вивчення іноземних мов. Автор намагається розвинути цю ідею та дослідити, як інструменти аналізу дискурсу можуть бути використані для виявлення доказів мовного та міжкультурного навчання в коментарях до відео на YouTube, що реалізуються в умовах фактичного двомовного спілкування. Аналіз структури обміну мовленнєвими актами передбачає, що транслінгвінг (*translanguaging*) сприяє створенню інтеракційно насичених коментарів, орієнтованих на обмін інформацією й обговорення мовних і культурних тем. Стверджується, що запропоновані методології мають хороший потенціал для використання в дослідженнях, спрямованих на вивчення автономного навчання онлайн на рівні макро- та мікроаналізу наборів даних.

Hsu, W.-H. (2015). Transitioning to a communication-oriented pedagogy: Taiwanese university freshmen's views on class participation. *System*, 49, 61-72. <https://doi.org/10.1016/j.system.2014.12.002>

У дослідженні вивчається ставлення першокурсників тайванського університету до усної взаємодії на заняттях з англійської мови як іноземної в умовах застосування комунікативно-орієнтованої методики. Було з'ясовано причини (не)участі студентів у дискусіях й обговореннях, а також взаємозв'язок між (не)участю та рівнем володіння іноземною мовою. Результати показали, що участь студентів у заняттях значно корелювала з їхньою навчальною успішністю та рівнем володіння англійською мовою. Результати також виявили, що обмежена участь у спілкуванні може сигналізувати про розвиток прагнення до автономії, що стримується складним поєднанням лінгвістичних і нелінгвістичних чинників.

Lee, J. H., & Lee, H. (2015). Emerging Technologies. A Corpus Approach for Autonomous Teachers and Learners: Implementing an On-line Concordancer on Teachers' Laptops. *Language Learning & Technology*, 19 (2), 1-15. <https://doi.org/10125/44411>

Стаття розкриває технічні та педагогічні аспекти використання вчителями іноземних мов онлайн-конкордансів, зосереджуючись на чотирьох аспектах організації їхнього інтерфейсу та загальних принципів роботи: доступності, простоти, функціональності та керованості. Крім того, автори зазначають, що застосунки такого типу можуть не тільки дозволити студентам автономно навчатися на основі даних у будь-якому місці й у будь-який час, але й також допомогти вчителям керувати власною версією конкорданса, завантажуючи будь-які види текстів для корпусного аналізу.

Liakin, D., Cardoso, W., & Liakina, N. (2015). Learning L2 pronunciation with a mobile speech recognizer: French/y/. *CALICO Journal*, 32 (1), 1-25. <https://doi.org/10.1558/cj.v32i1.25962>

Розглянуто особливості засвоєння учнями початкової школи французьких голосних у мобільному навчальному середовищі за допомогою застосунку автоматичного розпізнавання мовлення. Унаслідок емпіричного дослідження експериментальна група продемонструвала позитивну динаміку розвитку фонетичної компетентності. Однією з передумов позитивного результату автори вважають звернення уваги під час навчання на такі аспекти, як розвиток навчальної автономії, заохочення повторення, наявність зворотного зв'язку та мультимодальність навчального середовища.

Mozgalina, A. (2015). More or less choice? The influence of choice on task motivation and task engagement. *System*, 49, 120-132. <https://doi.org/10.1016/j.system.2015.01.004>

У статті повідомляється про два дослідження, в яких вивчалось, як і якою мірою зміни у способах реалізації навчальної автономії щодо форм вибору завдань можуть впливати на внутрішню мотивацію студентів і їх залученість до виконання завдань. У процесі експериментального навчання було запропоновано дві такі форми: студенти могли обрати зміст або процедуру виконання завдання. Результати продемонстрували, що різні поєднання варіантів вибору здатні здійснювати різний вплив на діяльність студентів. Так, всупереч твердженням у межах теорії самодетермінації (*self-determination theory*), менші можливості вибору способу виконання завдань виявилися більш сприятливими для мотивації та розуміння студентів.

Xu, H. (2015). The development of teacher autonomy in collaborative lesson preparation: A multiple-case study of EFL teachers in China. *System*, 52, 139-148. <https://doi.org/10.1016/j.system.2015.05.007>

Доповідається про трирічне кейс-стаді дослідження чотирьох учителів-початківців, які викладають англійську мову в Китаї. Проаналізовано вплив спільної підготовки до уроків на розвиток автономії вчителів, а також комбінований вплив співпраці й автономії на їхній професійний розвиток. Аналіз інтерв'ю та спостереження продемонстрував, що співпраця вчителів може приймати дві форми: орієнтоване на продукт співробітництво (спрямоване на створення готового до використання набору навчальних ресурсів як видимого продукту) і проблемне співробітництво (обговорення певних питань викладання, яке не забезпечує конкретної допомоги в фізичних формах, але надихає на розуміння й полегшує обмін досвідом). Водночас виявилось, що два типи спільної підготовки до уроку по-різному впливають на розвиток автономії вчителів-початківців, яка часто опосередковується рівнем тривоги, викликані обставинами співпраці. Авторами сформульовано пропозиції щодо поєднання співпраці й автономії для синергії з метою сприяння розвитку вчителів.

2016 рік

Ding, F., & Stapleton, P. (2016). Walking like a toddler: Students' autonomy development in English during cross-border transitions. *System*, 59, 12-28. <https://doi.org/10.1016/j.system.2016.04.003>

Виходячи з обмеженої кількості публікацій, присвячених адаптації іноземних студентів до нового соціального та навчального середовища в неангломовних країнах, автори досліджували розвиток автономної адаптації китайських студентів-першокурсників до англомовного навчального середовища в університеті Гонконгу. Унаслідок трикорового процесу адаптації, учасники розвинули власну навчальну автономію, змінивши свої стратегії як вивчення, так і використання англійської мови протягом першого року навчання. На думку авторів, розвиток учасниками дослідження самостійності у вивченні та використанні англійської мови був багато в чому опосередкований багатомовним соціальним контекстом.

Lee, L. (2016). Autonomous Learning Through Task Based Instruction in Fully Online Language Courses. *Language Learning & Technology*, 20 (2), 81-97. <https://doi.org/10.125/44462>

Публікація розкриває можливості автономного навчання в повністю мережевому середовищі, що ґрунтується на поєднанні навчання на основі завдань (*task-based language teaching, TBLT*)

і технологій *Web 2.0*. Результати дослідження вказують на те, що типи завдань і цифрові інструменти можуть по-різному сприяти автономії студентів. Структуровані завдання дозволяють студентам самостійно працювати над створенням контенту, в той час як відкриті завдання надають їм більше свободи у вивченні певної теми за допомогою соціальної взаємодії. Водночас допомога викладачів і своєчасний зворотний зв'язок помітно впливають на автономне онлайн-навчання студентів. Зроблено висновок, що вмотивованість і когнітивна взаємодія з навчальними матеріалами сприяють підвищенню рівня автономії та соціальної взаємодії під час навчання в онлайн-середовищі.

McCrocklin, S. M. (2016). Pronunciation learner autonomy: The potential of Automatic Speech Recognition. *System*, 57, 25-42. <https://doi.org/10.1016/j.system.2015.12.013>

Дослідження присвячено вивченню впливу використання систем автоматичного розпізнавання мовлення в межах короткотривалого тренінгового навчання іншомовної вимови на переконання та поведінку студентів в автономному навчанні. Проаналізовано різні моделі використання таких засобів й організації навчального процесу. Виявлено, що використання програм такого типу сприяє підвищенню позитивного ставлення до навчальної автономії, а зворотний зв'язок, що надається програмою під час вправлення, дозволяє студентам працювати більш автономно, ніж у звичайних умовах. Водночас на таке автономне навчання студенти витрачають більше часу, що потребує побудови раціональної моделі використання технічних засобів навчання.

Pinner, R. (2016). Trouble in paradise: Self-assessment and the Tao. *Language Teaching Research*, 20 (2), 181-195. <https://doi.org/10.1177/1362168814562015>

Стаття знайомить з системою самооцінювання участі в заняттях з англійської мови в японському університеті. Запропоновано рефлексивний аналіз переваг і недоліків запропонованої системи, а також досвіду навчальної взаємодії зі "слабкими" й "сильними" студентами. Унаслідок роботи та зворотного зв'язку, отриманого в процесі спілкування зі студентами, автор спромігся скоригувати систему та покращити її робочі характеристики. Крім інших тверджень, автор також зазначає, що система самооцінювання є ефективним інструментом розвитку навчальної автономії студентів.

Prichard, C., & Moore, J. (2016). The Balance of Teacher Autonomy and Top-Down Coordination in ESOL Programs. *TESOL Quarterly*, 50 (1), 190-201. <https://doi.org/10.1002/tesq.278>

У дослідженні здійснено емпіричний аналіз 130-ти програм навчання англійської мови як другої / іноземної у закладах освіти США. Його метою було визначити рівень балансу між адміністративною вертикальною координацією освітніх програм та рівнем навчальної автономії, оскільки значна кількість попередніх досліджень підтвердила, що відсутність такого балансу може перешкоджати ефективному навчанню студентів і впливати на рівень задоволеності викладачів.

Reinders, H., & White, C. (2016). 20 years of autonomy and technology: How far have we come and where to next? *Language Learning & Technology*, 20 (2), 143-154. <https://doi.org/10.125/44466>

Статтю присвячено аналізу розвитку й взаємозв'язку між вивченням іноземних мов за допомогою комп'ютерних технологій і навчальною автономією. Досліджено процес формування двох дотичних галузей наукового дослідження, особливості їх реалізації в практичній педагогічній діяльності, а також їхній вплив на загальну методику навчання іноземних мов.

Zhou, M. (2016). The roles of social anxiety, autonomy, and learning orientation in second language learning: A structural equation modeling analysis. *System*, 63, 89-100. <https://doi.org/10.1016/j.system.2016.09.001>

Автором запропоновано модель вивчення іноземної мови, в якій ефективність навчання залежить не тільки від мотивації й емоційної сфери студентів, а й від їхньої навчальної орієнтації. Моделювання структурних рівнянь продемонструвало, що студенти, які відчували соціальну тривогу при вивченні мови (зокрема, страх публічних виступів), відчували себе менш автономними, мали слабші орієнтації на спільне навчання і були менш успішні у вивченні англійської мови. Результати дослідження також підтвердили, що автономія студентів має як прямий, так і непрямий вплив (через орієнтацію на спільне навчання) на вивчення мови.

2017 рік

Arispe, K., & Burston, J. (2017). Making it personal: Performance-based assessments, ubiquitous technology, and advanced learners. *Language Learning & Technology*, 21 (3), 44-58. <https://doi.org/10.125/44631>

Дослідження сфокусовано на аналізі підходів до оцінювання, що можуть допомогти студентам усвідомити й покращити вміння монологічного мовлення для проведення презентацій на просунутому рівні. Експериментальне навчання відбувалося за допомогою засобу AdobeSparkVideo, який дозволив практикувати мовленнєві вміння в позакласних умовах. Розроблення, реалізація й оцінювання завдань відповідали основним цілям автономії учнів: усвідомленню, вибору, рефлексії та постановці цілей. Авторами також запропоновано покрокові методичні рекомендації, що містять приклади та результати опитування студентів щодо з'ясування їхнього ставлення до запропонованої педагогічної моделі.

Chik, A., & Ho, J. (2017). Learn a language for free: Recreational learning among adults. *System*, 69, 162-171. <https://doi.org/10.1016/j.system.2017.07.017>

Стаття презентує два дослідження, здійснені у 2010 і 2015 роках, щоб з'ясувати особливості автономного інформального вивчення іноземних мов двома студентами у позакласних умовах. У межах обох проєктів учасники використовували тільки вільно доступні навчальні ресурси. Результати дослідження показали поступове збільшення застосування студентами структурованих навчальних матеріалів, на противагу "саморобним" у процесі вивчення іноземних мов протягом п'яти років. Автори зазначають необхідність глибших додаткових досліджень позакласного інформального навчання.

Godwin-Jones, R. (2017). Data-Informed Language Learning. *Language Learning & Technology*, 21 (3), 9-27. <https://doi.org/10.125/44629>

Ще одну публікацію в рубриці "Emerging Technologies" журналу "Language Learning & Technology" присвячено використанню напрацювань у галузі корпусної лінгвістики під час навчання іноземних мов. Із-поміж іншого автор зазначає, що використання мовних корпусів добре інтегрується в конструктивістські й орієнтовані на учнів підходи до оволодіння іноземною мовою. Передусім завдяки реалізації базових для комунікативного навчання іноземних мов постулатів, як то використання автентичних навчальних матеріалів, засвоєння учнями металінгвістичних знань, а також сприяння навчальній автономії учнів.

Kubota, M. (2017). Post study abroad investigation of kanji knowledge in Japanese as a second language learners. *System*, 69, 143-152. <https://doi.org/10.1016/j.system.2017.07.006>

Дослідження вивчало зміну рівня іншомовної комунікативної компетентності студентів, які повернулися з річної програми навчання за кордоном до рідного мовного оточення. Незважаючи на очікування, тестування продемонструвало помітний розвиток компетентності після порівняно довгого перебування в оточенні рідної мови. Результати інтерв'ю підкреслили вагомість автономного навчання, оскільки, на думку студентів, перебування в країні виучуваної мови дозволило їм отримувати позитивний зворотний зв'язок з різних мовленнєвих джерел.

Lee, M.-K. (2017). To Be Autonomous or Not to Be: Issues of Subsuming Self-Determination Theory Into Research on Language Learner Autonomy. *TESOL Quarterly*, 51 (1), 220-228. <https://doi.org/10.1002/tesq.343>

Статтю присвячено порівнянню концептуалізації поняття “автономія” у дослідженнях навчальної автономії під час вивчення іноземних мов (*language learner autonomy*) і в теорії самодетермінації (*self-determination theory*). Якщо в першому випадку автономія розглядається як здатність керувати власним учінням, то у другому – автономія пов’язана з волею: допоки причини, що є підґрунтям поведінки, узгоджуються з “я” людини, поведінка є автономною. На твердження авторів у контексті теорії самодетермінації поняття автономії часто трактується неправильно, що призводить до хибних уявлень й обґрунтувань. Також обговорюються слабкі місця в попередніх дослідженнях навчальної автономії та визначаються напрямки майбутніх досліджень.

Lecko-Szymacska, A. (2017). Training teachers in data-driven learning: Tackling the challenge. *Language Learning & Technology*, 21 (3), 217-241. <https://doi.org/10.125/44628>

Метою статті є оцінка ефективності навчального курсу з використання можливостей корпусної лінгвістики під час навчання іноземних мов, призначеного для майбутніх учителів. Подано опис мети та структури курсу. Розглянуто та проаналізовано за допомогою дослідницьких методів навчальні проекти студентів. Результати проєктів свідчать про те, що компетентностей, набутих майбутніми вчителями під час навчання, виявилось недостатньо. Учасники експериментального навчання оволоділи базовими технічними навичками використання мовних корпусів, але їм бракувало навичок автономності, необхідних для успішного використання мовних корпусів у навчанні. На думку авторів, така ситуація вимагає розроблення й емпіричної перевірки моделі підготовки майбутніх учителів до використання мовних корпусів під час професійної діяльності.

Lou, N. M., Chaffee, K. E., Vargas Lascano, D. I., Dincer, A., & Noels, K. A. (2017). Complementary Perspectives on Autonomy in Self-Determination Theory and Language Learner Autonomy. *TESOL Quarterly*, 52 (1), 210-220. <https://doi.org/10.1002/tesq.403>

Статтю присвячено детальному аналізу навчальної автономії в контексті теорії самодетермінації (*self-determination theory*) на противагу дослідженням навчальної автономії під час вивчення іноземних мов (*language learner autonomy*). Здійснено ретельний огляд літератури з означеної проблеми та розглянуто феномен автономії з погляду психології та соціальної взаємодії учнів.

Manchyn, R. M. (2017). The potential impact of multimodal composition on language learning. *Journal of Second Language Writing*, 38, 94-95. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2017.10.008>

У короткому коментарі автор рефлексує щодо питання “Чому мультимодальна організація навчальних завдань і текстів для письма розглядається як потенційно корисна для тих, хто вивчає іноземну мову?”. З-поміж іншого зазначається, що одним із позитивних чинників застосування мультимодальності є розвиток автономії та підвищення самоефективності й мотивації. Такого ефекту, на думку автора, можна досягти завдяки свідомому використанню учнями іноземної мови як засобу продукування значень.

Tanaka, M. (2017). Examining EFL vocabulary learning motivation in a demotivating learning environment. *System*, 65, 130-138. <https://doi.org/10.1016/j.system.2017.01.010>

Дослідження спрямоване на вивчення ролі мотивації та взаємодії з однолітками під час вивчення іноземної лексики. Результати шести багатоступеневих регресійних аналізів показали, що задоволення від навчання позитивно впливає на розвиток словникового запасу студентів; усвідомлена навчальна автономія є вагомим фактором для підвищення цінності навчання у свідомості учнів; цільова компетентність відіграє вирішальну роль у мотивації та демотивації учнів; водночас як умотивовані однолітки мають незначний вплив на мотивацію учнів у демотивуючому навчальному середовищі, демотивовані однолітки зазвичай здійснюють негативний вплив.

Vieira, F. (2017). Task-Based Instruction for Autonomy: Connections with Contexts of Practice, Conceptions of Teaching, and Professional Development Strategies. *TESOL Quarterly*, 51 (3), 693-715. <https://doi.org/10.1002/tesq.384>

У статті розглянуто навчання мови на основі завдань (*task-based language teaching, TBLT*) та аргументовано реалістичне розуміння можливостей змін в освіті. В основі аргументації – зіставлення теоретичних дискурсів з реаліями шкільної та педагогічної освіти, а також використання *TBLT* у конкретних навчальних контекстах. Емпіричною базою дослідження слугували портфоліо та звіти двох викладачів англійської мови, які працюють з майбутніми вчителями іноземних мов. Отримані результати пояснюють доцільність таких підходів до використання *TBLT*, коли викладання виходить за межі існуючих практик, а їхній потенціал до сприяння навчальній автономії учнів розкривається завдяки спеціальній організації професійного розвитку вчителя.

Zonoubi, R., Eslami Rasekh, A., & Tavakoli, M. (2017). EFL teacher self-efficacy development in professional learning communities. *System*, 66, 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.system.2017.03.003>

Переконання вчителів щодо ефективності викладання мають значний вплив на їхню практичну діяльність. Використовуючи це твердження як основу дослідження, автори звертаються до аналізу навчання у професійній спільноті за участі досвідчених учителів і вчителів-початківців. Результати експерименту свідчать про те, що внаслідок піврічного навчання самоефективність досвідчених учителів підвищилася щодо використання інноваційних стратегій навчання та володіння мовою. Водночас спостерігалось підвищення самоефективності вчителів-початківців щодо управління класом, автономії і сприйняття власного рівня володіння іноземною мовою. Крім того, учасники обох груп розвинули сильніше почуття приналежності до професійної спільноти.

2018 рік

Isbell, D. R. (2018). Online informal language learning: Insights from a Korean learning community. *Language Learning & Technology*, 22 (3), 82-102. <https://doi.org/10125/44658>

Дослідження присвячено аналізу інформального, автономного вивчення іноземної (корейської) мови в онлайн-спільнотах. Емпіричний матеріал дослідження склали спостереження за форумом *Reddit*, спостереження за чатом і анкетування відкритого типу. На відміну від того, що попередньо повідомлялося дослідниками навчальних онлайн-спільнот, результати продемонстрували відносно невелике використання цільової іноземної мови та помітне оперування інформацією «про мову». Рідна мова використовувалася в 93% випадків на форумі та в 81% випадків у чаті. З-поміж інших результатів, можна виділити чіткий розподіл праці між студентами й експертами, а також правила спільноти, розроблені для сприяння навчанню у демократичному середовищі.

Leal, P., & Crookes, G. V. (2018). “Most of my students kept saying, “I never met a gay person””: A queer English language teacher’s agency for social justice. *System*, 79, 38-48. <https://doi.org/10.1016/j.system.2018.06.005>

У статті представлено засноване на інтерв’ю тематичне дослідження свідомої здатності до професійних дій учителів іноземної мови (*teacher agency*) з погляду соціальної справедливості, гендерної рівності та прав ЛГБТК спільноти. Здатність до професійних дій розглядається в контексті чотирьох аспектів: “відчуття мети”, “компетентність”, “автономія”, “рефлексивність”. Інтерв’ю з ЛГБТК учителькою виявило, що рушійною силою її здатності до професійних дій було виявлення протиріч між цілеспрямованістю й особливостями освітньої структури, в якій вона працювала.

Wang, Y. (2018). Mastery-based language learning outside class: Learning support in flipped classrooms. *Language Learning & Technology*, 22 (2), 50-74. <https://doi.org/10125/44641>

Статтю зосереджено на оцінці системи підтримки перевернутого навчання (*flipped learning*), яка спрямована на задоволення когнітивних й афективних потреб учнів, а також потреб у реалізації відповідних навчальних стратегій. Запропонована система була перевірена на курсі китайської мови, що викладається в австралійському університеті протягом одного семестру. Результати дослідження підкреслюють необхідність, переваги та проблеми надання підтримки студентам у контексті перевернутого навчання. Автори зазначають, що перевернуте навчання повинне сприяти розвитку низки навчальних стратегій, з-поміж яких стратегії автономного навчання, стратегії навчальної взаємодії та співпраці, предметні стратегії.

Wilken, J. L. (2018). Perceptions of ll glossed feedback in automated writing evaluation: A case study. *CALICO Journal*, 35 (1), 30-48. <https://doi.org/10.1558/cj.26383>

У центрі дослідження – використання зворотного зв'язку на основі глосів у програмі автоматичного оцінювання писемного мовлення під час опрацювання студентами інтенсивної програми вивчення англійської мови. Два китайські студенти протягом чотирьох тижнів відповідали на питання щотижневих опитувань, напівструктурованих інтерв'ю та коментували відеозаписи. Результати продемонстрували, що студенти відчували потребу у глосах, проте висловили застереження щодо використання рідної мови в зворотному зв'язку. Загалом студенти виявили позитивне ставлення до зворотного зв'язку такого типу, додаткової уваги до мовних помилок і збільшеного рівня навчальної автономії під час використання програми автоматичного оцінювання писемного мовлення.

2019 рік

Aslan, E., & Ciftci, H. (2019). Synthesizing research on learner perceptions of CMC Use in EFL / ESL writing. *CALICO Journal*, 36 (2), 100-118. <https://doi.org/10.1558/cj.34818>

Дослідження є багаторівневим оглядом наукових публікацій, виданих у період з 2000 до 2016 року. Авторами узагальнено емпіричні дослідження, присвячені ставленню учнів до використання мережевого спілкування під час навчання англійської писемного мовлення. Результати продемонстрували розуміння студентами переваг і недоліків такого спілкування. З-поміж позитивних рис відзначено, що мережеве спілкування є автентичним, інтерактивним і сприяє підвищенню мотивації, автономії та самоідентифікації студентів.

Borg, S., & Alshumaimeri, Y. (2019). Language learner autonomy in a tertiary context: Teachers' beliefs and practices. *Language Teaching Research*, 23 (1), 9-38. <https://doi.org/10.1177/1362168817725759>

Публікація знайомить з опитуванням щодо переконань, існуючих практик, а також сильних і слабких сторін навчальної автономії на прикладі викладачів англійської мови університетів Саудівської Аравії. Викладачі пов'язують автономію передусім із поняттями незалежності та самоконтролю і розглядають її як здатність / мотивацію до виконання завдань в класі чи поза ним. Самостійність студентів здається викладачам бажаною опцією і вони переважно усвідомлюють, як її досягти. З іншого боку, викладачі розуміють, що з огляду на низку навчальних, соціальних й особистісних факторів (наприклад, низька мотивація, низький рівень володіння іноземною мовою) надання широкої автономії студентам не завжди є доцільною. Автори окреслюють кілька напрямків подальших досліджень, що можуть допомогти глибше зрозуміти концептуалізацію вчителями навчальної автономії студентів з урахуванням низки соціокультурних, міжкультурних, професійних, професійних й інституційних факторів.

Couper, G. (2019). Teachers' cognitions of corrective feedback on pronunciation: Their beliefs, perceptions and practices. *System*, 84, 41-52. <https://doi.org/10.1016/j.system.2019.04.003>

Дослідження присвячено аналізу переконань учителів про можливості й особливості корективного зворотного зв'язку в контексті формування іншомовної фонетичної компетентності. Основу дослідження становлять інтерв'ю з вчителями англійської мови як другої мови у Новій

Зеландії. Проблему розглянуто з огляду на чотири ключових теми: “що виправляють вчителі?”, “яким чином?”, “як часто?”, “навіщо?”. Результати інтерв’ю надали детальну картину сприйняття вчителями методів корекції, їхньої ефективності, вагомості стимулювання автономії учня та самокорекції.

Godwin-Jones, R. (2019). Riding the digital wilds: Learner autonomy and informal language learning. *Language Learning & Technology*, 23 (1), 8-25. <https://doi.org/10125/44667>

Стаття є продовженням і рефлексією на більш ранню публікацію в цьому ж журналі (див. Reinders & White (2016) вище), присвячену зв’язку між використанням комп’ютерних технологій для навчання іноземних мов та навчальною автономією. Розвивається думка щодо зростання ролі автономного вивчення іноземних мов завдяки розширенню можливостей неформального вивчення мов онлайн. З-поміж таких можливостей зазначено використання мобільних пристроїв, збільшення доступності потокового відео й інших автентичних матеріалів. На думку автора, нові технології активніше залучають учня до навчальної взаємодії як з іншими учнями, так і з носіями мови.

Grau, M. K., & Turula, A. (2019). Experiential learning of telecollaborative competences in pre-service teacher education. *Language Learning & Technology*, 23 (3), 98-115. <https://doi.org/10125/44698>

Метою авторів була оцінка сприйняття майбутніми вчителями англійської мови ефективності розвитку компетентностей під час віртуальних академічних обмінів. Попередні результати дослідження вказують на ефективність віртуального навчання для розвитку організаційних, цифрових і педагогічних компетентностей, а також формування ставлень і переконань майбутніх учителів. Автори зазначають, що зміни у переконаннях майбутніх учителів, продемонстровані під час дослідження, багато в чому стали результатом значної навчальної автономії, яку мали студенти під час віртуальних обмінів.

Lau, K., & Gardner, D. (2019). Disciplinary variations in learning styles and preferences: Implications for the provision of academic English. *System*, 80, 257-268. <https://doi.org/10.1016/j.system.2018.12.010>

Спираючись на таксономію академічних дисциплін, автори досліджують, як проявляються академічні уподобання та стилі навчання серед студентів, які відвідують курс академічної англійської мови. За допомогою методів анкетування та структурованого інтерв’ю автори виявили, що студенти з різними академічними уподобаннями віддають перевагу різним способам роботи під час вивчення іноземної мови. Так, студенти, які схильні до вивчення так званих “*soft-applied*” дисциплін (Освітні науки, Економіка), найбільше підтримують реалізацію навчальної автономії.

McCrocklin, S. (2019). Learners’ feedback regarding ASR-based dictation practice for pronunciation learning. *CALICO Journal*, 36 (2), 119-137. <https://doi.org/10.1558/cj.34738>

У фокусі дослідження оцінка студентами переваг і недоліків роботи з технологіями автоматичного розпізнавання мовлення для вдосконалення фонетичної компетентності. Результати опитування студентів дозволили віднести до переваг простоту використання, корисний зворотний зв’язок та усвідомленість мовних помилок. Водночас не завжди якісне розпізнавання мовлення, а, отже, можливі помилки під час транскрибування, роблять таку технологію менш зручною. Попри такі недоліки, автори зазначають, що поступове пристосування студентів до можливостей програм автоматичного розпізнавання мовлення та ширший вибір власних способів навчання можуть сприяти розвитку навчальної автономії студентів.

Noels, K. A., Vargas Lascano, D. I., & Saumure, K. (2019). The Development of Self-Determination across the Language Course: Trajectories of Motivational Change and the Dynamic Interplay of Psychological Needs, Orientations, and Engagement. *Studies in Second Language Acquisition*, 41 (4), 821-851. <https://doi.org/DOI: 10.1017/S0272263118000189>

За допомогою експериментального навчання тривалістю в один семестр, автори статті дослідили думку про те, що студенти докладають більше зусиль до вивчення іноземної мови, якщо вони сприймають цей процес як добровільну і саморелевантну діяльність, а також мають більш самостійну орієнтацію. Така орієнтація є наслідком автономії та позитивного сприйняття приналежності до навчальної спільноти. За допомогою різних способів моделювання було виявлено, крім того, що відчуття автономії та самокерованого навчання можуть зростати протягом проходження студентами навчального курсу, водночас із тим як залученість до процесу навчання буде демонструвати спадаючу тенденцію.

Thomas, N., & Rose, H. (2019). Do Language Learning Strategies Need to Be Self-Directed? Disentangling Strategies from Self-Regulated Learning. *TESOL Quarterly*, 53 (1), 248-257. <https://doi.org/10.1002/tesq.473>

У статті аналізується визначення поняття навчальних стратегій. Автори доводять, що спроби поєднати (експліцитно або імпліцитно) стратегії з саморегулюванням і навчальною автономією негативно впливають на формулювання чіткого визначення навчальних стратегій. Проаналізовано причини проникнення саморегуляції та пов'язаних з нею концепцій до дискурсу дослідження навчальних стратегій. Запропоновано розмежувати концепцію самостійного, автономного навчання від визначень стратегій вивчення мови з метою точнішого теоретизування їхніх взаємозв'язків.

2020 рік

Garcna-Pastor, M. D. (2020). Researching identity and L2 pragmatics in digital stories: A relational account. *CALICO Journal*, 37 (1), 46-65. <https://doi.org/10.1558/cj.38777>

Спираючись на теорію реляційної діалектики, автор досліджує побудову ідентичності студентів, які вивчають іноземну мову, через аналіз їхнього прагматичного вибору в цифрових розповідях, присвячених особистим історіям стосунків з іншими людьми, яким вони допомагали в минулому. Такий вибір було розглянуто відповідно до уявлень студентів про “зв'язки” з такою людиною й “автономії” від неї. Отже, “автономія” в статті розглядається не як елемент організації навчання, а як прояв ідентичності студента, а саме поняття “ідентичності” в мовній освіті разом із соціальною семіотичною структурою та дослідженням (не)ввічливості використовувались у дослідженні для аналізу експериментальних даних.

Hafner, C. A., & Ho, W. Y. J. (2020). Assessing digital multimodal composing in second language writing: Towards a process-based model. *Journal of Second Language Writing*, 47, 100-110. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2020.100710>

За допомогою методу кейс-стаді (аналіз університетського курсу наукової англійської мови) й інтерв'ювання викладачів, у статті розглянуто мультимодальні способи оцінювання іншомовного писемного мовлення. Запропоновано та проаналізовано діяльну модель оцінювання цифрового мультимодального писемного мовлення. Цифрове мультимодальне письмо розглядається авторами як вид навчальної діяльності, що має значний потенціал для мотивації, залучення учнів до навчання, а також розвитку навчальної автономії.

Hu, X., & McGeown, S. (2020). Exploring the relationship between foreign language motivation and achievement among primary school students learning English in China. *System*, 89, 102-199. <https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102199>

У статті розглянуто результати дослідження впливу мотивації до вивчення іноземних мов учнів початкової школи на рівень навчальних досягнень. Як основний інструмент дослідження було використано опитування, у якому 631 учень початкової школи оцінював власну мотивацію у розрізі “цінності – очікування”. Результати опитування продемонстрували деякі гендерні (вищий рівень мотивації у дівчат) та вікові (зменшення рівня мотивації зі збільшенням віку опитуваних) відмінності. З-поміж шляхів, що потенційно можуть вплинути на підвищення рівня мотивації учнів, автори виділяють перехід від конкурентнісного до колаборативного навчання, а також посилення навчальної автономії учнів.

Sato, T., Murase, F., & Burden, T. (2020). An empirical study on vocabulary recall and learner autonomy through mobile-assisted language learning in blended learning settings. *CALICO Journal*, 37 (3), 254-276. <https://doi.org/10.1558/cj.40436>

Дослідження спрямоване на вивчення процесу формування англomовної лексичної компетентності з використанням мобільних пристроїв (*MALL*) з погляду двох аспектів: отримання знань й автономії учнів. Автори спираються на переконання, що ефективність використання *MALL* залежить, передусім, від рівня автономності учня, навіть у навчальних ситуаціях, коли шляхи роботи чітко зафіксовано ззовні. Гіпотезою слугувало твердження, що використання мобільних пристроїв під час курсу письма дозволить учням не тільки успішно досягти цільового рівня лексичної компетентності, але й допоможе їм бути автономнішими в умовах, коли навчальна мета та завдання чітко зафіксовані. Гіпотезу було підтверджено за допомогою кількісних та якісних методів дослідження.

Tseng, W.-T., Liou, H.-J., & Chu, H.-C. (2020). Vocabulary learning in virtual environments: Learner autonomy and collaboration. *System*, 88, 102-190. <https://doi.org/10.1016/j.system.2019.102190>

У дослідженні вивчається вплив тривимірного навчального середовища на формування словникового запасу учнів початкової школи. Вивчено вплив соціокультурного аспекту такої діяльності в контексті взаємодії між двома факторами навчання: автономією та взаємодією учнів. Отримані результати підтверджують позитивний вплив віртуального навчального середовища на процес засвоєння іншомовної лексики. Крім того, з'ясовано, що індивідуальне, а також парне автономне використання середовища стимулюють більш якісне розширення словникового запасу, порівнюючи з використанням, керованим учителем. Парна автономна робота виявилася найефективнішою для досягнення цілей дослідження. Водночас автори зазначають, що успішне вивчення лексики за допомогою тривимірного навчального середовища залежить не стільки від автономної роботи учнів, скільки від їх активної взаємодії з навчальним матеріалом та однолітками.